

การจำกัดการนำเข้าซื้อ การอนุญาตให้มีการนำสินค้าภายใต้ทรัพย์สินทางปัญญามาแข่งขันด้านราคากับสินค้าที่มีการจำหน่ายในประเทศหรือที่เรียกว่า “การนำเข้าซื้อ” ถือเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะควบคุมไม่ให้ผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอาศัยสิทธิผูกขาดมากำหนดราคาสินค้าตามอำเภอใจ มาตรการเช่นนี้จะช่วยให้ผู้บริโภคมีโอกาสในการเลือกซื้อสินค้าได้หลากหลายยิ่งขึ้นและราคาสินค้าก็มักจะถูกลงด้วย ปัญหาว่าผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาควรมีสสิทธิตามการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งผู้ทรงสิทธิได้นำออกจำหน่ายแล้วในต่างประเทศหรือไม่เป็นปัญหาสำคัญที่ได้เข้าสู่การพิจารณา ระหว่างการเจรจาเร่งความตกลงทริพส์ ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ต้องการที่จะให้มีการนำเข้าซื้อสินค้าได้โดยถือว่าเมื่อมีการจำหน่ายสินค้าภายใต้ทรัพย์สินทางปัญญาแล้วไม่ว่าที่ไหนในโลก สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นย่อมระงับสิ้นไป ผู้ทรงสิทธิจะไม่มีสิทธิในการห้ามไม่ให้บุคคลอื่นนำสินค้านั้นเข้ามาจำหน่ายแข่งขันกับผู้ทรงสิทธิในประเทศอีก หลักการเช่นนี้เรียกว่า “หลักการระงับไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศ” (International Exhaustion) แต่ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่กลับต้องการห้ามมิให้มีการนำเข้าซื้อ โดยถือว่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจะระงับไปเฉพาะแต่ในประเทศที่มีการจำหน่ายสินค้าภายใต้ทรัพย์สินทางปัญญานั้นเท่านั้น หลักการเช่นนี้เรียกว่า “หลักการระงับไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศ” (National Exhaustion) ในการเจรจาเพื่อเร่งความตกลงทริพส์ ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ไม่อาจหาข้อสรุปได้ ความตกลงทริพส์จึงได้บัญญัติหลักการไว้แต่เพียงกว้างๆ ว่า ประเทศสมาชิกมีอิสระที่จะออกกฎหมายภายในเกี่ยวกับการระงับไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างใดก็ได้ ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงได้ออกกฎหมายอนุญาตให้มีการนำเข้าซื้อได้ โดยถือว่าเมื่อมีการจำหน่ายสินค้าภายใต้ทรัพย์สินทางปัญญาแล้วไม่ว่าที่ไหนในโลก สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นย่อมระงับสิ้นไปทันที บุคคลที่ซื้อสินค้านั้นมาโดยถูกต้องจากต่างประเทศจึงสามารถนำสินค้านั้นเข้ามาจำหน่ายแข่งขันกับผู้ทรงสิทธิในประเทศได้ ซึ่งนับว่ามีประโยชน์ต่อผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง หลักการในเรื่องการนำเข้าซื้อได้รับการยืนยันอีกครั้งในปฏิญญาโคฮาว่า ประเทศสมาชิกต้องมีอิสระในการกำหนดหลักการนี้ในกฎหมายภายในของตนเองโดยประเทศอื่นไม่มีสิทธิที่จะโต้แย้ง แต่ในทางตรงกันข้าม ความตกลงการค้าเสรีกลับกำหนดให้ประเทศคู่ค้ากับสหรัฐต้องใช้หลักการระงับสิ้นไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า ผู้ทรงสิทธิจะสามารถกีดกันการนำเข้าซื้อสินค้าชนิดเดียวกันจากต่างประเทศได้ แม้ว่าสินค้านั้นจะได้ถูกจำหน่ายโดยผู้ทรงสิทธิหรือด้วยความยินยอมของผู้ทรงสิทธิในต่างประเทศและสินค้านั้นมีราคาถูกกว่าที่จำหน่ายในประเทศไทยก็ตาม หลักการเช่นนี้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ทรงสิทธิมีอำนาจในการแบ่งแยกตลาดและสามารถกำหนดราคาสินค้าได้ตามอำเภอใจ โดยปราศจากการควบคุมด้วยกลไกทางการตลาด ราคาสินค้าในประเทศก็จะมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น เพราะผู้ทรงสิทธิไม่ต้องเกรงว่าจะมีคู่แข่งนำสินค้าเดียวกันนั้นมาจำหน่ายอีกต่อไป ผู้บริโภคคนไทยก็ต้องซื้อสินค้าที่มีราคาสูงขึ้นและมีทางเลือกในการซื้อสินค้าได้น้อยลง